

Przedmiotowe zasady oceniania z biologii

1. Przedmiotowy system oceniania jest zgodny z warunkami i sposobem wewnątrzszkolnego oceniania uczniów zawartym w statucie szkoły
2. W ramach oceniania przedmiotowego nauczyciel rozpoznaje poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w zakresie wymagań edukacyjnych wynikających z realizacji podstawy programowej na danym etapie edukacyjnym oraz realizowanego programu nauczania.
3. Celem oceniania jest zbadanie poziomu wiedzy i umiejętności ucznia, określenie jego mocnych stron oraz wskazywanie ewentualnych braków w dotychczasowej nauce.
4. Ocena ucznia powinna być oceną wspierającą w osiąganiu celów, motywującą ucznia do dalszej pracy i diagnozującą jego osiągnięcia.
5. Uczeń ma obowiązek systematycznie utrzymywać wiedzę i ćwiczyć umiejętności nabyte na lekcjach.
6. Oceny bieżące, śródroczne i roczne wyrażane są w skali przyjętej w statucie szkoły.
7. Formy kontroli wiedzy uczniów: ustna, pisemna, praktyczna.
8. Sposoby sprawdzania wiedzy uczniów:
 - Sprawdziany pisemne w tym testy (mogą być również w wersji on-line) zapowiedziane obejmujące większą partię materiału niż z trzech jednostek lekcyjnych (np z działu), termin sprawdzianu ustalony i wpisany do dziennika co najmniej tydzień wcześniej.
 - Krótka odpowiedź pisemna (tzw. kartkówka) – co najmniej jedna w semestrze z materiału realizowanego na trzech lekcjach (nie musi być zapowiadana). Kartkówka może być też formą sprawdzenia zadania domowego, w tym znajomości procedury eksperymentu biologicznego
 - Odpowiedź ustna – jedna w semestrze obejmująca treści realizowane na trzech lekcjach, lub zamiennie kartkówka
 - Zadania domowe
 - Oceniane moga być takie elementy jak planowanie i wykonanie eksperymentu, opis obserwacji i formułowanie wniosków.
 - Uczeń może otrzymać ocenę za pracę na lekcji (aktywność):
na lekcji (5 „+” to bdb, 5 „-” to nast.)
za przygotowanie zadań dodatkowych, np. prezentacji, referatów
9. W ocenie prac pisemnych ustala się procentowy wskaźnik przeliczenia punktacji pracy na daną ocenę:
poniżej 30% - ocena niedostateczna
30% - 49% - ocena dopuszczająca
50% - 70% - ocena dostateczna
71% - 89% - ocena dobra
90% - 99% - ocena bardzo dobra

100 % - ocena celująca

10. Nauczyciel zastrzega sobie prawo do dokonania zmiany wskaźnika przeliczenia punktacji.
11. Największe znaczenie przy ustalaniu semestralnej oceny z przedmiotu mają oceny uzyskane ze sprawdzianów działowych i ustnych odpowiedzi, następnie kartkówki. Oceny otrzymane za wymienione formy aktywności pełnią funkcję dopełniającą, ułatwiającą ustalenie oceny.
12. Uczeń może poprawić ocenę bieżącą (np. ze sprawdzianu) na zasadzie dobrowolności, raz w ciągu dwóch tygodni od jej otrzymania w terminie ustalonym przez nauczyciela. Po terminie wyłącznie za zgodą nauczyciela w uzasadnionych przypadkach. Za datę otrzymania oceny przyjmuje się przekazanie informacji o ocenie podczas lekcji, lub wpis do e-dziennika w przypadku nieobecności ucznia na lekcji, na której nauczyciel oddawał prace kontrolne. Ocenę uzyskaną z poprawy wpisuje się dzienniku obok oceny uzyskanej poprzednio.
13. Jeżeli uczeń w czasie sprawdzianu korzysta z niedozwolonych materiałów, elektronicznych nośników danych, podpowiedzi kolegów nauczyciel ma prawo postawić ocenę niedostateczną oraz może nie wyrazić zgody na poprawę oceny.
14. Uczeń nieobecny na lekcji podczas sprawdzianu, pisze ten sprawdzian w terminie ustalonym przez nauczyciela
15. Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzianów i kartkówek w czasie lekcji, lub w czasie zajęć dodatkowych.
16. Raz w półroczu uczeń może zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji, nie podając przyczyny. Nie dotyczy to lekcji, na których nauczyciel zaplanował test lub sprawdzian.
17. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn.
18. Rodzice mają prawo wglądu do prac pisemnych ucznia w czasie konsultacji, zebrań lub po umówieniu się z nauczycielem.
19. Sprawdzanie osiągnięć i postępów w nauce charakteryzuje się takimi cechami jak: obiektywizm, indywidualizacja, konsekwencja, systematyczność, jawność.
20. Ustalanie śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej odbywa się w trybie ustalonym w statucie szkoły.
21. Jedną z wytycznych przy ustalaniu oceny śródrocznej lub rocznej jest uzupełniony zeszyt przedmiotowy.
22. Podwyższanie przewidywanej rocznej ocen klasyfikacyjnej odbywa się zgodnie z wytycznymi zawartymi w statucie szkoły.
23. Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia oraz zalecenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
24. Ocena jest uwarunkowana stopniem opanowania przez uczniów treści przewidzianych podstawą programową:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności z zakresu wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia i stosuje je do rozwiązywania zadań problemowych o wysokim stopniu złożoności,
- nabył wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania,
- formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk,
- proponuje rozwiązania nietypowe,
- osiąga sukcesy w konkursach biologicznych na szczeblu wyższym niż szkolny.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie,
- stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach,
- wykazuje dużą samodzielność i bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł wiedzy, np.: atlasów anatomicznych, kuczy do oznaczania roślin i zwierząt, wykresów, tablic, zestawień, encyklopedii, Internetu,
- potrafi zinterpretować zjawiska biologiczne,
- posługuje się zaawansowaną terminologią biologiczną,
- trafnie dobiera liczne przykłady,
- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i hodowle przyrodnicze,
- sprawnie posługuje się mikroskopem i lupą oraz sprzętem laboratoryjnym,
- potrafi samodzielnie wykonać preparaty mikroskopowe i opisać je.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- posługuje się jasnym, biologicznym językiem,
- poprawnie używa pojęć biologicznych,
- poprawnie opisuje zjawiska biologiczne i wyciąga wnioski w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- trafnie dobiera przykłady,
- posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- wykonuje proste preparaty mikroskopowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie te wiadomości i umiejętności określone w programie, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- z pomocą nauczyciela korzysta ze źródeł wiedzy, wykresy, tablice słowniki itp.,
- posługuje się zrozumiałym językiem
- zazwyczaj poprawnie używa podstawowych pojęć biologicznych,
- poprawnie opisuje zjawiska biologiczne,
- podaje nieliczne przykłady.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w programie, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,

- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- potrafi przyporządkować dane zjawisko biologiczne do podanego przez nauczyciela przykładu,
- definiuje podstawowe pojęcia biologiczne lecz bez dokładnego ich zrozumienia.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował tych wiadomości i umiejętności określonych w programie, które są konieczne do dalszego kształcenia, nie potrafi, nawet z pomocą nauczyciela, rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- posiada takie braki w wiadomościach i umiejętnościach, które uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z danego przedmiotu.

25. Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne oceny opracowane są dla każdego oddziału zgodnie z zakresem oraz realizowanymi treściami nauczania wynikającymi z realizacji podstawy programowej i danego programu nauczania są dostępne w bibliotece.

26. Uczeń, który opuścił ponad 50% lekcji (nieobecności usprawiedliwione jak i nieusprawiedliwione) może być niesklasyfikowany

27. Pozostałe zasady nie zapisane w powyższym przedmiotowym systemie oceniania zawarte są w wewnątrzszkolnych zasadach oceniania – Statut Szkoły.

Szczegółowe wymagania przedmiotowe z biologii w poszczególnych klasach znajdują się u nauczyciela i na stronie internetowej szkoły. W każdej chwili można się z nimi zapoznać.

Kryteria oceniania - umiejętności szczegółowe:

Kształtowanie języka przedmiotu

- rzeczowość wypowiedzi
- odwoływanie się do wiedzy przedmiotowej
- poprawne stosowanie podstawowych pojęć
- zbieranie, uogólnianie, porównywanie wiadomości, wyciąganie wniosków.

Rozwiązywanie problemów

- właściwe rozpoznanie i zdefiniowanie problemu
- analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia
- zaplanowanie rozwiązania
- zaproponowanie różnych wariantów rozwiązania problemu
- uogólnianie, porównywanie i wyciąganie wniosków

Praca na lekcjach

- udział w rozmowach i dyskusjach
- współpraca z zespołem

- udzielanie pomocy kolegom
- inicjatywa (własne propozycje, pytania)
- reakcje na polecenia nauczyciela
- samodyscyplina
- zainteresowanie tematem, przebiegiem lekcji
- inwencja twórcza

Przygotowanie do lekcji

- orientacja w bieżącym materiale
- posiadanie podstawowego wyposażenia (podręcznika, zeszytu)
- odrabianie zadań domowych
- posiadanie niezbędnych materiałów pomocniczych

Praca domowa

- prawidłowe wykonanie
- samodzielność w wykonaniu zadania
- stopień zrozumienia zadania
- zastosowanie wiedzy przedmiotowej
- oryginalność

Praca w grupie

- aktywne uczestnictwo w pracy zespołu
- aktywne słuchanie innych, pomoc
- tolerancja wobec wartości i poglądów innych osób
- modelowanie zachowania innych w grupie
- korzystanie z pomocy innych osób
- podporządkowanie się poleceniom
- umiejętność dyskusowania, negocjowania
- przestrzeganie kultury języka i dyskusji
- twórczy wkład (argumenty, pomysły)
- współodpowiedzialność

Aktywność pozalekcyjna, dodatkowa

- udział w konkursach przedmiotowych
- wykonanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym
- dobrowolne działania na rzecz innych
- zdobywanie wiadomości wykraczających poza program nauczania

Wypowiedź ustna

- zawartość rzeczowa
- wyrażanie sądów, uzasadnienie
- płynność, spójność wypowiedzi, logiczny układ treści
- kształtowanie wypowiedzi w zależności od jej celu i sytuacji komunikacyjnej
- sugestywność wypowiedzi

Wykorzystanie informacji z różnych źródeł

- poszukiwanie, porządkowanie i wybór istotnych źródeł informacji
- analiza, porównywanie, uogólnianie, ocena zgromadzonego materiału
- korzystanie z mediów
- umiejętność oceny przydatności zgromadzonych materiałów

Ogólne propozycje dostosowania wymagań dydaktycznych do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów:

A) ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem pojęć,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- w czasie odpowiedzi ustnych wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie,
- w czasie odpowiedzi pisemnych (kartkówek, testów) dawać więcej czasu na pisanie lub mniej zadań do wykonania w standardowym czasie,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- podczas ćwiczeń praktycznych dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- podczas oceniania ćwiczeń praktycznych brać przede wszystkim pod uwagę chęci, wysiłek,

B) z inteligencją niższą niż przeciętna:

- często odwoływać się do konkretnego,
- omawiać niewielkie partie materiału i o mniejszym stopniu trudności (pamiętając, że obniżenie wymagań nie może zejść poniżej podstawy programowej),
- podawać polecenia w prostszej formie,
- wydłużać czas na wykonanie zadania,
- podchodzić do dziecka w trakcie samodzielnej pracy, w razie potrzeby udzielać pomocy i wyjaśnień,
- dać większą ilość czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału,
- kontrolować systematyczność pracy ucznia,

C) słabowidzący:

- dawać większą czcionkę testów, tekstów rozdawanych uczniom,
- podczas lekcji posadzić ucznia w pierwszej ławce,
- zorganizować wsparcie koleżanki z ławki,
- stosować dużych plansz, wykresów umożliwiających poszerzenie wiedzy,
- wydłużyć czas pracy,
- formy sprawdzania wiedzy – odpowiedzi ustne,
- podczas pytania wydłużyć czasu na zastanowienie się nad odpowiedzią
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- oceniać wszelką aktywność na lekcji,

D) słabo słyszący:

- Uczeń powinien być blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić uczniowi odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi

- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę -nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust
- nauczyciel powinien mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji
- należy zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez uczniów niedosłyszących. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce
- uczeń z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela -co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie
- uczeń niedosłyszący powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy
- nauczyciel może przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze
- konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty,
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, a szczególnie dla ucznia z zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego też należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, wcześniej z uczniem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu.
- przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z uczniem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając uczniowi wskazówek do sposobu ich poprawienia

- uczeń niedosłyszający jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

1. Osiągnięcia uczniów odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym, zeszytcie przedmiotowym.
2. **Oceny wpisywane w następujących rubrykach:**
 - odpowiedzi
 - praca na lekcji
 - sprawdziany, kartkówki
 - ćwiczenia praktyczne
 - projekty
3. Oceny semestralne uwzględniają oceny cząstkowe z zachowaniem następującej hierarchii:
 - testy, sprawdziany
 - kartkówki, odpowiedzi ustne
 - prace domowe, projekty
 - praca na lekcji

Informowanie o ocenach

1. O uzyskiwanych ocenach uczniowie są informowani na bieżąco.
2. Wszystkie oceny są jawne i wystawiane według ustalonych kryteriów.
3. Uczeń ma prawo zapoznać się z uzasadnieniem ustalonej oceny.
5. Wszelkie sprawdzone i ocenione prace pisemne rodzice mogą otrzymać do wglądu.
6. O przewidywanej ocenie semestralnej lub rocznej uczeń informowany jest zgodnie ze Statutem Szkoły.
7. Informację o ocenie niedostatecznej rodzice ucznia uzyskują zgodnie ze Statutem Szkoły. Za pisemne poinformowanie rodziców odpowiada wychowawca.
8. Tydzień przed radą klasyfikacyjną uczniowie informowani są o rzeczywistych ocenach semestralnych/rocznych.
9. Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen.
10. Uczeń ma prawo odwołać się od przewidywalnej oceny semestralnej lub rocznej zgodnie z wytycznymi znajdującymi się w Statucie Szkoły.
11. W przypadku trudności w nauce, częstego nieprzygotowania do lekcji, lekceważącego stosunku do przedmiotu - rodzice będą informowani podczas organizowanych indywidualnych spotkań z nauczycielem.

12. Poprawa oceny

1. Uczeń ma prawo jednorazowej poprawy oceny z pracy pisemnej, kartkówki; przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny.

2. Uczeń może poprawić ocenę w terminie uzgodnionym z nauczycielem - w ciągu 2 tygodnia od daty jej otrzymania.

13. Ewaluacja PZO

1. Przedmiotowe zasady oceniania z biologii podlegają ewaluacji raz w roku.

2. Informacje zbierane będą:

- na podstawie wyników prac klasowych,
- poprzez rozmowy z nauczycielami, uczniami i rodzicami.

Opracowała Agnieszka Para